Bouwstenen voor een mentaal gezonder Nederland

Input voor verkiezingsprogramma's

de Nederlandse ggz

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR PSYCHIATRIE

MIND

NIP Nederlands Instituut van Psychologen

Samen naar een mentaal gezonder Nederland

Inbreng van cliënten, naasten, professionals en instellingen uit de ggz-sector voor de verkiezingsprogramma's van de Tweede Kamer 2025

Mentale gezondheid is essentieel voor het functioneren van mensen, gezinnen, scholen, wijken en onze maatschappij en economie. Toch staan de geestelijke gezondheidszorg (ggz) en mentale gezondheid zwaar onder druk - in álle vormen. Wachttijden lopen op, professionals raken overbelast, instellingen staan onder druk en de vraag om hulp loopt aan tegen beperkte capaciteit [1]. Dat raakt iedereen.

Vier kernpartijen in de geestelijke gezondheidszorg - de Nederlandse ggz, MIND, NIP en NVvp - bundelen daarom de krachten en verwijzen graag naar ons toekomstperspectief voor een mentaal gezonder 2035.

Wij pleiten voor een breed gedragen, samenhangend beleid dat álle vormen van zorg en ondersteuning voor mensen met psychische klachten erkent, versterkt en verbindt. Van preventie tot crisis, van jeugd tot forensische zorg, van verslavingszorg tot sociale steun. Wij kunnen dit echter als ggz-coalitie niet alleen. Hiervoor zijn maatregelen op andere aanpalende beleidsterreinen nodig.
Maar ook brede maatschappelijke en politieke steun en inzet.

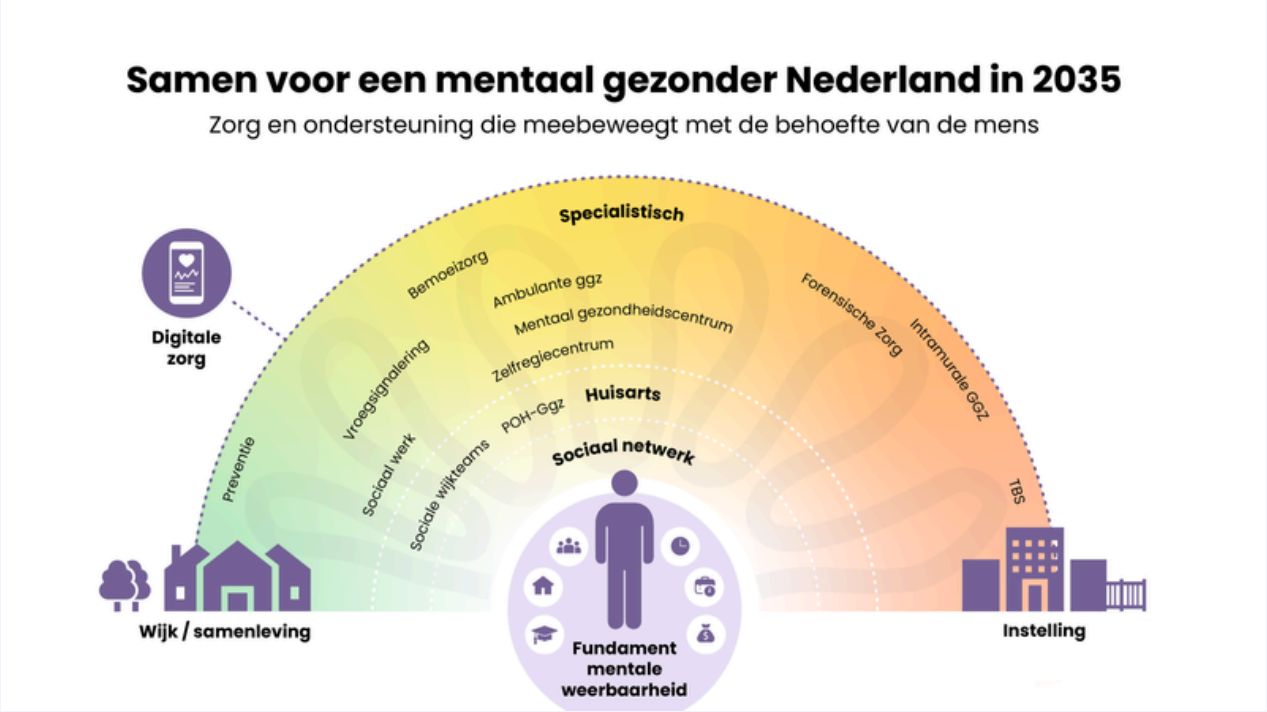

Zorg en ondersteuning die meebeweegt met de behoefte van de mens

Zoals u uit deze afbeelding kunt opmaken kan de politiek bijdragen aan een breed palet aan ondersteuning en zorg, zoals lotgenotencontact, zelfregie- en herstelcentra en ggz. Daarbij is behoefte aan voldoende mogelijkheden om deel te nemen aan de maatschappij in de vorm van zingeving, werk, sociale contacten en zinvolle dagbesteding. De zorg en ondersteuning beweegt idealiter rondom de persoon die deze zorg en/of ondersteuning nodig heeft, het sluit aan bij de behoefte, en schaalt makkelijk op en af. Hierbij krijgt de omgeving van degene een belangrijke rol (netwerkzorg).

---

[1] Ggz uit de knel - Trimbos-instituut

📣 Onze oproep in het kort aan politiek Nederland:

Maak mentale gezondheid een vaste pijler in uw verkiezingsprogramma.
Kies voor een samenleving waarin psychische gezondheid net zo vanzelfsprekend is als fysieke gezondheid. Werk met ons samen aan een mentaal gezonder Nederland. Begin vandaag.
Wij vragen u te kiezen voor:

✅ Wetgeving die mentale gezondheid structureel verankert

✅ Toegankelijke, passende en integrale zorg - zonder wachttijden en versnippering

✅ Een werkbare en aantrekkelijke ggz voor álle professionals

✅ Preventie, vroegsignalering, bemoeizorg en netwerkzorg als stevige basis

✅ Aandacht voor complexe problematiek, veiligheid en herstel

✅ Wonen en bestaanszekerheid als fundament van mentale gezondheid

1. Tijdige en passende zorg voor iedereen

Iedereen die hulp nodig heeft, moet tijdig passende zorg en ondersteuning krijgen. Wachttijden van meer dan 100.000 mensen zijn onacceptabel. Zorg moet flexibel zijn en georganiseerd rondom de mens en op zijn persoonlijke situatie, niet het systeem.

📌 **Wij vragen:**

- Investeer structureel in het terugdringen van wachttijden; organiseer brede, gezamenlijke intake en flexibel op- en afschalen en houd ruimte voor voldoende diagnostiek waar nodig.
- Borg de cruciale ggz (hoogspecialistische ggz voor de meest complexe cliënten), inclusief 24/7-crisiszorg, verslavingszorg en zorg voor mensen met ernstige aandoeningen.
- Versterk netwerkzorg: stimuleer samenwerking met huisartsen, sociaal domein en informele netwerken.
- Herken de behoefte aan zorg in alle levensfasen, ook bij chronische of opgelegde zorg en de jeugd-ggz.
- Schaal werkzame preventieprogramma's (zoals Mental Health First Aid) landelijk op en maak in de regio's werk van terugvalpreventie.

2. Ruimte voor herstel, regie en sociale steun

Herstel is een persoonlijk proces gaat verder dan behandeling. Het vraagt om ruimte voor eigen regie, zingeving en maatschappelijke steun.

📌 **Wij vragen:**

- Veranker zelfregiecentra, dagbesteding, werk en sociale ondersteuning als onderdeel van het zorglandschap.
- Maak met gemeenten bindende afspraken over brede sociale basisvoorzieningen.
- Investeer in netwerkzorg - wettelijk en duurzaam gebord. Regel bemoeizorg helder en duidelijk, leg dat wettelijk vast.
- Stimuleer de inzet van ervaringsdeskundigen in formele en informele zorg.

3. Organiseer zorg over de domeinen heen

Versnippering belemmert herstel. Psychische hulp mag niet stoppen bij 18 jaar of bij een gemeentegrens.

📌 **Wij vragen:**

- Ontschot financiering - maak domeinoverstijgende bekostiging mogelijk.
- Borg continuïteit van zorg bij overgangen (jeugd-volwassen, wijk-kliniek).
- Vergoed consultatiefuncties en herstelgerichte zorg beter.
- Verminder complexiteit van contractering waarmee zorgaanbieders te maken hebben. Zeker wanneer ze zorg aanbieden vanuit verschillende wettelijke kaders (Zorgverzekeringswet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, Wet langdurige zorg, Wet Forensische Zorg en de Wet publieke gezondheid).

4. Zorg voor een aantrekkelijke en toekomstbestendige ggz – mét menskracht

Zonder gemotiveerde professionals geen sterke ggz. Werkdruk en uitstroom zijn urgent.

📌 **Wij vragen:**

- Volg het SER-advies: verklein de loonkloof, verbeter arbeidsvoorwaarden.
- Verlaag regeldruk, geef professionals hun vak terug.
- Stel een landelijk actieprogramma op voor behoud en ontwikkeling van personeel.
- Zet technologie slim in - als ondersteuning, niet als vervanging.
- Vergroot de opleidingscapaciteit op basis van onafhankelijke ramingen.

5. Complexe problematiek vraagt passende zorg

Mensen met meervoudige en langdurige problemen vallen te vaak tussen wal en schip.

📌 **Wij vragen:**

- Zorg voor structurele financiering van langdurige, intensieve zorg.
- Ontwikkel woon- en behandelvormen voor mensen buiten het forensisch kader.
- Zet in op de Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein (WAMS) maar waarborg daarbij het beroepsgeheim.
- Zorg voor continuïteit van zorg, ook bij opgelegde trajecten.

6. Preventie en mentale veerkracht als basis

Veel psychische problematiek is te voorkomen met vroege signalering en brede inzet op mentaal welzijn.

📌 **Wij vragen:**

- Maak mentale gezondheid topprioriteit in beleid in alle domeinen (Mental Health in All Policies).
- Investeer in programma's op school, werk en in de wijk.
- Richt een preventiefonds in dat domeinoverstijgend kan worden ingezet.
- Versterk mentale weerbaarheid via onderwijs, sport en zingeving.

7. Een gezonde leefomgeving voor iedereen

Wonen, bestaanszekerheid en sociale samenhang zijn cruciaal voor mentaal welzijn.

📌 **Wij vragen:**

- Verbind woningbouw aan inclusie: reserveer voldoende woningen voor mensen met psychische kwetsbaarheid.
- Stop de doordecentralisatie van beschermd wonen; waarborg regie en kwaliteit.
- Maak prestatieafspraken over leefbare wijken met ruimte voor herstel.

*De kennis is er. De plannen liggen klaar. Wat **nu** telt, is politieke daadkracht.*
Werk samen met ons aan een mentaal gezonder Nederland – voor iedereen.

Samen zetten we stappen naar een mentaal gezonder 2035 voor iedereen.

de Nederlandse ggz

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR PSYCHIATRIE

MIND

NIP Nederlands Instituut van Psychologen